

Historia Parafii Wniebowzięcia NMP we Wrocławiu Ołtaszynie

Wrocław 1998

opracowanie autorstwa – Edwarda Szumińskiego

W tym miejscu mam zamiar opublikować obszerne fragmenty opracowania Edwarda Szumińskiego, tak się stało ze dysponujemy jedynie wersją papierową opracowania zatem do opublikowaniu muszę wykonać skan i dokonać potem jego transformacji do WORDA. Piszę to żeby Państwu uzmysłowić, że wykonanie publikacji opracowania 100-stronicowego w tej relacji musi mi zająć trochę czasu. Zatem pozostaje mi powiększenie tekstu o poszczególne rozdziały i prośba o cierpliwość dla czytających ten tekst.

Wracając jednak do autora – rozmiar opracowania, szczegółowość to wskazania do ogromu pracy włożonej przez autora – pora na tekst.

„W dziejach tych stoi ona jakby postać graniczna, która łączy ze sobą dwa narody : naród niemiecki i naród polski Łączy na przestrzeni wielu wieków historii, która była trudna i bolesna. Święta Jadwiga wśród wszystkich dziejowych doświadczeń , pozostaje przez siedem już stuleci orędowniczką wzajemnego zrozumienia i pojednania, stosownie do wymagań prawa narodu, międzynarodowej sprawiedliwości i pokoju”

(słowa Ojca św Jana Pawła II. wypowiedziane na hipodromie w Partynicach w dniu 21 czerwca 1983 r.)

Wstęp

Kościół ołtaszyński dotychczas nie posiadał polskiego opracowania historii poza krótkimi notami ukazanymi w książkach Zygmunta Antkowiaka niniejsza praca oparta jest częściowo na książce tutejszego proboszcza ks. dr Johannes Soffnera pt „Geschichte katholischen Pfarrei Oltaschin nebst deren Adjuncta Bettlern” wydanej w 1875 r. we Wrocławiu. Pozostałe materiały do tej pracy pochodzą z różnych źródeł historycznych dostępnych w Bibliotekach Ossolineum i Uniwersyteckiej na Piaskach. / kroniki parafialnej w Ołtaszynie jak również z ustnych wypowiedzi autochtonów i pionierów Ołtaszyna Parafia we Wrocławiu Ołtaszynie należy do jednych z najstarszych jednostek administracyjnych na terenie arcybiskupstwa wrocławskiego i jest najstarsza w dekanacie Wrocław Południe. Pierwsze wzmianki o Ołtaszynie sięgają roku 1204, o czym szerzej zostało powiedziane w części dotyczącej historii kościoła i osiedla. Z niniejszej pracy będziemy mogli się dowiedzieć o panujących tu w różnych okresach zwyczajach o jej duchowieństwie jak również o samej miejscowości, co do której było wiele uwag odnośnie jej pochodzenia Z zaprezentowanych tu duchownych znani są nam proboszczowie tego Kościoła od 1350 r do czasów współczesnych w ilości 37 osób oraz szereg jego wikariuszy Na szczególną uwagę zasługuje fakt iż proboszczowie tutejszego Kościoła byli obdarowywani wysokimi godnościami duchowymi: jeden biskup diecezjalny, jeden biskup pomocniczy, protonotariusz apostolski (infiłal) oraz prałaci i kanonicy. Ponadto po 1810 roku Kwi-dziwmy, że w okresie przynależności do archidiecezji wrocławskiej i od 1925 r do archidiecezji łódzkiej, prawie wszyscy duchowni niniejszego Kościoła pełnili obowiązki archidiecezjalnych proboszczów poza ostatnim proboszczem ks Józefem Wallkiem. Stan taki trwał do czasu wojny Po drugiej wojnie światowej funkcje archidiecezjalne zanikły, a ich role przejęły dekanaty I tu przyjdzie nam zobaczyć stopniowy powrót do tradycji ołtaszyńskich. Otóż już pierwszy powojenny proboszcz tej parafii pełnił funkcje wicedziekana dekanatu Wrocław Południe, a jej obecny proboszcz ks prałat dr Stanisław Dudek jest dziekanem wspomnianego dekanatu. Co tyczy polskości na tych terenach to najistotniejszą postacią był tu ks prałat Orfiszewski (Orpyschesky). który zasługuje na ponowne epitafium w tutejszym kościele. Najważniejszym wydarzeniem w parafii ołtaszyńskiej była wizyta Ojca św Jana Pawła II. który na hipodromie na Pnrtynicach celebrował uroczystą mszę świętą dla rzeszy wiernych archidiecezji wrocławskiej. Trzeci rozdział tej książki został poświęcony historii poszczególnych osiedli i wiosek, które niegdyś i dziś wchodzą w skład parafii ołtaszyńskiej .

Autor

Wrocław, dnia 15 sierpnia 1998 r.

WROCLAW – OLTASZYN

Osiedle położone w dzielnicy Krzyki. Od wschodu graniczy z osiedlem Wojszy-ce ulicami Świt, Marcelego Nenckiego, Konstantego Gałczyńskiego i Grota-Roweckiego, od południa graniczy z wsią Wysoka, która jednocześnie stanowi granicę miasta Wrocławia, od północy granica przebiega tuż przy linii kolejowej na szlaku Wrocław – Kobierzyce, a od zachodu sąsiaduje z Partynicami wzdłuż Unii ul Agrestowej i Obrońców Poczty Gdańskiej.

Nazwa osiedla w dawniejszych czasach brzmiała różnie .

Ohaszyno, potem Ołtaszyn, niem. Oltaschin. od 1937 r. Herzogshufen; (Wrocław – Ołtaszyn)

A oto źródła

OltascMoo – 1204 r. (Code\ diplomaticus nec non epistolans Silesiac. Wyd Marczyński. Wrocław 1951-1956, I. I, str. 270); Ollacchino – 1227 r. (Regesich tut schlesischen Geschichle. Opr. Grunhagen „, i inn.. Breslau 1875- 1930 nr 314); Oltacino- 1245 t. (W. Schullc, Quellcn zurGeschichte des Bota v«hflllnisse des Bistums Breslau. 188); Oltacbin – 1327 r. (Regesten zur schlesische Geschichle Nr4659); Oltacino – 1345 r (Liber niger Archiwum Archidiecejalne Wrocław, sygn. ffl a, 31 fol 350 b). Oltacbin – 1353 r (das Landbuch des Furstentums Breslau. Wyd. G.A. Slcnzel Ubersichl der Abcten und Vcranderungen des Schlcs. Gesellschaft fur Vatrclafnd Kultur im Jahre 1842 Brcluu, 1843. str 48-141 .m 147); Oltacbin – 1536 r. (Registnum Provcnlu- um ecclesiae parrochialis in Oltacino 1543 A.P. Wrocław, sygn Rep. 16 VII] le). Oltacbin nohc Obcben – XVI w. i Repertorium Frobenianum Report on um Inrestiturarum in Praediis Ducatus WrauslaMcnis. quae in I.ibris einsdem Cancellariae continentur. I. II. nr 187, sygn HsC HsC 24,1-4); Oltacbin – 1625 r. (J. Jungnitz, Visita- tionsberichte der DiOzes Breslau. Archidiakoniat Breslau. Breslau 1902. I Teil. s. 285). Oltacbin. vulgo Oliwm – 1652 r (J Sotrher. Geschichle der katolisenen Ptkrrei Oltacbin nebsl deren Adjuncta Heniem, Breslau 1875. su-. 165); Oltacbin – 1666/7 r (J. Jungnitz. op- Cit. str. 307). Oltacbin – 1743/7 r (Nachbchtcn von Ober Nieder Schlesien Breslause Departamcns, 1743 – 1746 A.P. Wrocław, Magistrat m Wrocławia, sygn. HSA 92, str. 63); Oltacbin – 1845 r. (J.G. Kiue, Alphahetisch – statistich – topographische fJberskht alter Dorler. Flccken. Stadle und anderen Orte der Kgi Preuss Pronnz Schlesien Breslau 1845, str 461).16

O pochodzeniu i znaczeniu nazwy możemy powiedzieć, że pochodzi ono od przezwi- ska „Ołtasz” i nie ma nic wspólnego z ołtarzem, gdyż nigdzie w cytowanych starych zapiskach nie występuje „r”. Bardzo lapidarnie wiemy o powstaniu i wieku wsi. Dane, które zachowały się o samej wsi: „Na początku stał tu tyłkosiążęcy domek myśliwski w miejscu, gdzie teraz naprzeciwko kościoła jest majątek chłopski hipoteka Nr 1, doktórego stopniowo powoli przyłączały się inne domy”, oraz następująca opowieść ja-koby Książę kraju chcąc założyć tu wioskę, ze zdziwienia i podziwu nad urokiem kra-jobrazowym i pięknem okolicy wykrzyknął, że jest ona „all zu schieii (za ciekną) i od tego okrzyku nazwano wioskę „Oltaschin”, bo przy całkowicie pozbawionej gór, la-sów, wody i łąk tejokolicy trudno jest domyśleć się, jak ten możnowładca mógł dojść do takiego okrzyku, aczkolwiek wtedy mogły jeszcze rosnąć tu lasy w miejscu, gdzie my dzisiaj spostrzegamy pojedyncze drzewa lub skromne grupy drzew , opowieść ta nie nosi co prawda charakteru nieprawdopodobieństwa sama w sobie, jednakże nie jest historycznie udowodniona i dla tego należy do dalekich obszarów baśni.

Polskie miano tej prastarej osady przetrwało całe stulecia, aż do 26 stycznia 1937 r., kiedy to hitlerowcy wyrugowali obco brzmiące dla Niemców określenie Oltaschin wprowadzając nowe miano Herzogshufen Gdy tylko Dolny Śląsk powrócił do Macierzy nazwę przywrócono, lecz jeszcze dłuższy okres czasu natrafiano na błędną wymowę i pisownię – Ołtarzyn. To co teraz będziemy śledzili z historii Ołtaszyna. opiera się na udokumentowanych wiadomościach

W roku 1204 książę Henryk I Bro-daty Śląski, małżonek Św. Jadwigi ustanowił podatek gruntowy z domów wsi będących w uposażeniu klasztoru na Piasku, w tym ze wsi „Oltaschino”. Jednakże nie trwała już długo ta przynależność do klasztoru na Piasku, bo już w r. 1226 na podstawie doku-mentu z 1 maja, opat z klasztoru imieniem Witosław. przekazał na ręce biskupa Waw-rzyńca rezygnację z kościoła św. Wojciecha i ze wsi „Oltaschino”, które należały do klasztoru. Za sprawą tego biskupa wieś została przekazana błogosławionemu Czesławowi dla utworzenia klasztoru Dominikanów. Tym samym nasza wieś w r 1226 prze- szła z klasztoru na Piasku do klasztoru Dominikanów u św. Wojciecha we Wrocławiu Dokumentem z 13 sierpnia 1345 r. król Jan czeski potwierdza przywileje i posiadłość wrocławskiego kościoła. 30 grudnia 1349 r biskup Przeclaw z Pogorzeli poświadczą dokumentem, że nasz „Oltaczin” już od starożytności (ab antiquo) należał do pro-boszcza i do wrocławskiego kościoła. W 1382 r. król Wacław czeski odnawiając wszystkie przywileje Kościoła na Śląsku wyraźnie wymienia „Oltaczin” jako wieś w posiadaniu probostwa katedralnego. Proboszcz katedralny jako dziedzic i właściciel ziemski Ołtaszyna pobierał czynsz z 25 włók, które w tym czasie były przypisane wsi, 19 miało nałożone obowiązkowe odsetki, podczas gdy parafia miała dwie i gruntu czte-ry włóki wolnego od

pańszczyzny Ponadto katedra pobierała dodatkowo czynsz – dani-nę karczgarską, kowalską i zagrodniczą mierzona w prętach. O tym że w dniu 17 maja roku prosili o darowanie podatków lecz bez jakichkolwiek skutków, gdyż jak głosiła decyzja, zgodnie ze swoim pochodzeniem, każdy jeden stan jest winien w tym przy-padku przekazywać to. co do niego należy. W okresie Wojny 30 letniej wieś została poważnie zniszczona. W 1650 r. z ogólnej części 25 włók jeszcze trzy i pół włók leżało odłogiem. Podobnie jak pod Wrocławiem, tak i na prowincji wojna pozbawiła kraj ludzi i spustoszyła go i to nie tylko na pojedyncze wioski, lecz także całe miasta W związku powyższym na skutek tych spustoszeń kraju zapanowała straszna drożyzna i wkrótce do spustoszeń wojennych i drożyzny dołączyły jeszcze zaraza i inne choroby. . Dopiero od połowy XVIII wieku zaczyna dominować pewne ożywienie gospodarcze, ruszają prace budowlane przy kościele i w jego najbliższym otoczeniu. Ludność parafii staje się bardziej ofiarniejsza na rzecz kościoła, dzięki temu zaistniała możliwość zakupienia

nowej ambony jak i odlanie nowych dzwonów W tym też okresie Ołtaszynianje są bardzo chwaleni, że w porównaniu z innymi wioskami właśnie oni wykazują największy zapał w uczęszczaniu na służbę Bożą . Za rządów ks Antoniego Gliera w 1753 r przeprowadzono renowację wieży o czym już wcześniej żeśmy wspominali. W 1779 r. wzniesiono nowy budynek szkoły (zwany „alte Glocknerhaus” – stary dom dzwonnika.

W latach 1816/17, gdy proboszczem był ks Franciszek Majunke wzniesiony został no- wy budynek mieszkalny probostwa. Wspomniany budynek był usytuowany na północny wschód od kościoła, dwukondygnacyjny, kryty dachem wielopołaciowym, z elewacjami dzielonymi podwójnymi pasami horyzontalnymi wyprowadzonymi w tynku, z trójosio- wym ryzalitem od strony zachodniej w którym usytuowano wejście główne ujęte pro- stym portalem z rytym napisem antykwą i chronogramem; „LaVDATE In saeCVLa ChristVMn (1817 r.). Z końcem XVIII wieku jak dowiadujemy się z urbarza we wsi zamieszkiwało 9 kmieci, 5 warzywników. 2 wolnych zagrodników, 1 rzeźnik. 1 kowal, 2 chałupników zagrodniczych oraz 15 mieszkańców o niesprecyzowanym statusie prawno – społecznym Wymienieni zasiedlali 41 domów, a łączna liczba ludności wyno- siła wówczas 249 osób.

Najstarszym dziedzicem Ołtaszyna, którego wymieniają źródła, był Hanko. Dnia 7 października 1349 r. potwierdza mianowicie mistrz kolegiaty św. Macieja we Wrocławiu, brat Henryk, kupiony wyrok przez Sąd Wiejski w Dobrzyko- wicach we Wrocławskim Sądzie Krajowym, przy którego tworzeniu był obecny „Hanko der SchultheiB von Olthecin”. Po nim tę funkcję dziedziczyło wiele osób.

Wspomnę o niektórych: Adam Schtze (1599); Karol Kolbert (1685 – 1700); Dawid Lócher do r. 1723; przedtem przez dłuższy czas nauczyciel w Ołtaszynie; Hans Böhne (1746- 1762); Christian Böhne (1768 – 1797), ostatnim dziedzicznym sołtysiem był Karol Schróter zmarły w dniu 6 sierpnia 1873 r Później poznajemy jeszcze dziedzica są- dowego Friedricha Heine, który był jednocześnie posiadaczem zagrodowym (1866 –1874). W 1868 r. dokonano renowacji budynków probostwa i szkoły. Jak dowiadujemy się z materiałów źródłowych ks. biskupa Wincentego Urbana w r. 1706 przed każda mszą św. W niedzielę i Święta z wyjątkiem trzeciej niedzieli w miesiącu wygłaszano w kościele ołtaszyńskim kazania po polsku Natomiast głoszenie kazania w języku nie- mieckim następowało dopiero po mszy Z ocen powyższego wynika, że w początkach XVIII wieku w ołtaszyńskim kościele głoszone kazania w języku polskim w 42 %, a w późniejszym czasie następował stopniowy spadek głoszonych kazań w tym języku Po sekularyzacji dóbr kościelnych w 1810 r. Ołtaszyn stał się własnością państwa Na pod- stawie nowego zarządzenia z 5 marca 1874 r. na urząd naczelnika gminy wstąpił wy- brany posiadacz ziemski Edward Maruschke W stanie posiadania gminy w ostatnich dziesięcioleciach zaszły duże zmiany. Bo podczas gdy 23 włóki chłopskie, które już od 1572 były regularnie przypisane naszej wiosce, jeszcze pod koniec XVIII wieku według wcześniej wymienionego urbarza mieli dziedzic i 9 chłopów gminy z r 1786, a więc dziesięć wieśniaków, obok których istniało jeszcze pięciu zamiejscowych, dwóch wła- ścicieli zagrodników, dziesięciu robotników zagrodniczych i dwóch chałupników, to od tego czasu wszystkie dobra chłopskie, z wyjątkiem dwóch i dziedzictwo pozostały, częściowo poprzez rozplanowanie zniknęły całkowicie, częściowo poprzez odsprzeda- że zostały zmniejszone w ten sposób, że w rejestrach decemów Ołtaszyna z r. 1866

znajduje się nie mniej, niż 70 numerów wieśniaków, które dzielą się znów na zamiej- scowych 41 i sześć sąsiednich wiosek Według obliczeń urzędowych z r. 1874 Ołtaszyn liczył 509 mieszkańców w tym 334 katolików i 175 protestantów. Następnymi zmia- nami z jakimi spotykamy się we wsi Ołtaszyn to rozdział szkoły od kościoła. Odtąd za- den z nauczycieli nie mógł łączyć żadnych tak jak

dawniej funkcji kościelnych np. pisarza czy kantora kościelnego z funkcją nauczyciela, czy sołtysa, jak np Dawid Maksymilian Lóchner, czy Franciszek Sendler który był właścicielem także dwóch gospodarstw we wsi. Spadkobiercą owych gospodarstw po Franciszku Sendlerze stał się jego syn Antoni, który sprzedał odziedziczone gospodarstwa Janowi i Augustynowi Kóhnom. Za rządów proboszcza ks. Jana Sotnera w 1899 r został wzniesiony nowy jednopiętrowy budynek szkoły katolickiej, który przetrwał zawieruchę wojenną i po małej renowacji służy nieprzerwanie dzieciom szkolnym. Od strony północnej kościoła znajduje się budynek klasztoru S.S. Elżbietanek wzniesiony w 1898 r., w którym przez sześć lat siostry tego zgromadzenia prowadziły przedszkole i ambulatorium, a w latach powojennych część tego budynku służyła jako Ośrodek Zdrowia. Około 1878 r. powstał w Ołtaszynie cmentarz ewangelicki, który w 1905 r po zakupie dwóch działek został poszerzony o 5,5 ha. W związku z tym, że ludność Ołtaszyna jak i pobliskich wiosek stanowiła przewagę wyznania ewangelickiego to około 1900 r wzniesiono szkołę ewangelicką przy ówczesnej ulicy Friedhofsweeg (dziś ul. Gałczyńskiego). Dyrektorem tej szkoły był w latach 1905 – 1926 Hugo Speer (1863 – 1936). Następnie funkcja ta została powierzona jego zięciowi Fritzowi Weidnerowi, który pełnił ją do 1938 r. Dzięki tej rozbudowie powstała aula, która służyła jako ewangelicka sala kościelna. Jak dowiadujemy się ze schematyzmów diecezjalnych, to do szkół ołtaszyńskich uczęszczały również dzieci z pozostałych wiosek należących do parafii, a więc z Suchego Dworu, Radomierzyc, Karwi an. Krzyków, Kleciny, Wojszyc. Jagodna, Sięzy, Żernik Wrocławskich, Partynic, Wysokiej, Biestrykowa. Komorowie i Kończyc. W latach dwudziestych naszego stulecia zainstalowano w Ołtaszynie urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne, lecz tylko przy głównych ulicach (dzisiejsze ulice B. Strachowskiego i Pszczelarska). W tym też czasie na południowo wschodniej części wsi zostało zlokalizowane nowe osiedle przeznaczonym dla robotników rolnych. Projektantem tegoż osiedla był architekt Ernst May. Osiedle to zostało zbudowane przez „Vereinigte Baumunternehmung Breslau” we współpracy z „Soziale Bauhütte – Breslau”. Obraz tego ukazuje dzisiejsza ul. Strączkowa. W latach trzydziestych w zachodniej części Ołtaszyna na czterech dzisiejszej ul. Agrestowej i Obrońców Poczty Gdańskiej istniała kolejka wąskotorowa do przewozu buraków do cukrowni Klecina, która w czasie wojny uległa zniszczeniu, a w latach powojennych wybrakowane torowiska zostały rozebrane przez szabrowników. W 1945 r wojska niemieckie wycofując się z Wrocławia umieszczają na wieży kościelnej działo przeciwlotnicze i karabiny maszynowe broniąc się. Kościół był ostrzeliwany przez kilka dni, w wyniku czego został zniszczony w ok. 50 %. Wyzwolenie Ołtaszyna nastąpiło już 19 lutego przez 5 armię gwardii wojsk i Frontu Ukraińskiego. W wyniku ustaleń w Jałcie i Poczdamie, nastąpił powrót Polski na Ziemię Piastowską po wiekach odzyskane. W 1945 r. wieś liczyła 1500 mieszkańców, wśród których 2/3 stanowiła ludność wyznania ewangelickiego, a 1/3 wyznania katolickiego. Po zakończeniu działań wojennych pierwszym sołtysiem Ołtaszyna został Rudolf Michalski, zaś po nim Tadeusz Wojtanowicz i ostatni przed włączeniem osiedla do miasta Wrocławia Tadeusz Szumiński. Ołtaszyn należał wówczas do gminy Święta Katarzyna. Zaczynają napływać pierwsze transporty repatriantów z terenów wschodnich. Wśród nich przybył także pierwszy kierownik szkoły Stanisław Falarz wraz z żoną Zofią. Przy pomocy nielicznych wówczas polskich mieszkańców Ołtaszyna udało im się wyposażyć gabinety lekcyjne w ławki i stoły, aby jak najszybciej podjąć nauczanie. Do 1947 r. większość domostw była zamieszkała przez ludność niemiecką oraz przez panoszące się tu wojsko rosyjskie. Z chwilą napływu większej liczby repatriantów, ludność niemiecka opuszczała swe gospodarstwa i domostwa i przesiadła się w głąb Niemiec. Wraz z napływem nowych mieszkańców, zaczyna ożywać życie artystyczne. zaczęły działać kółka artystyczne m.in. w Domu Ludowym w Ołtaszynie została wystawiona „Zemsta” Aleksandra Fredry w reżyserii p. Krajewskiego, mieszkańca pobliskich Wojszyc. W jego reżyserii grano również „Pana Jowialskiego”, lecz już w Wojszycach i na występach gościnnych w gm. Św. Katarzyna. Ponadto odbywały się różnego rodzaju festyny na wolnym powietrzu i potańcówki. Piękną tradycją parafian ołtaszyńskich był organizowany wspólny opłatek w Domu Ludowym. Również piękną oprawę artystyczną w okresie świąt Bożego Narodzenia tworzyli kolędnicy „Herody” Wielką atrakcją miejscowej ludności było kino objazdowe. W latach powojennych powstała w Ołtaszynie Ochotnicza Straż Pożarna Długoletnim komendantem straży był p. Władysław Mikietko Przez wiele lat zaszczytem i obowiązkiem strażaka i harcerza było pełnienie warty honorowej przy Bożym Grobie. Wśród honorowych członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Ołtaszynie był tutejszy proboszcz ks. Kazimierz Suchecki. Z końcem 1948 r. założony został „Caritas

parafialny” przy kościele, który niósł pomoc biednym i bezrobotnym. W latach pięćdziesiątych Caritas zostaje rozwiązany 1 sierpnia 1955 r rozpoczął kursować do Ołtaszyna autobus (od kościoła do przystanku tramwajowego linii 9 na Gaju), była to wielka przysługa dla miejscowej ludności Częstotliwość kursowania co 40 minut. Zima od 19.12.1962 r. do 10.03.1963 r bardzo ciężka, mrozy 30 stopni, śniegi ogromne, życie częściowo sparaliżowane, wiosna póź- na Na szczególną uwagę zasługuje fakt ogromnego poszanowania przez młodzież osób starszych i przelożonych Już od najmłodszych lat każdy młodzian oddawał po-zdrowienie słowami: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”, albo „Dzień dobry”.
W osiedlu dominuje zabudowa jednorodzinna.

Historia parafii

Najstarsza wzmianka o tutejszym kościele pochodzi z 1254 r. Biskup Tomasz I z Wrocławia potwierdza dar Fryderyka mieszczanina ze Środy Śląskiej, 3 1/2 włóki dla tamtejszego szpitala dla nieuleczalnie chorych kobiet i uwolnił ten dar od dziesięciny, która musiała być płacona od tych włók ołtaszyńskiemu kościołowi. Pierwotna budowa nieznana. Nie można dać określonej odpowiedzi, dlaczego w drugiej ćwiartce XV wieku stała się konieczna nowa budowa naszego kościoła. W przypadku, gdyby nasz pierwszy kościół, jak to jest bardzo prawdopodobne, był tylko drewnianą budową, to można przypuszczać, że potem jak stał już dobre dwa i pół wieku, mógł potem grozić zawaleniem i dlatego musiał być budowany na nowo. Pozostaje jednakże też możliwe przypuszczenie, że został on spalony przez Husytów w pochodzie grabierskim na Śląsku w roku 1428 i dlatego była konieczna nowa budowa, „bo te dzikie hordy wdarły się w święto świętych apostołów Filipa i Jakuba (1 maja) wymienionego roku aż do przedmieści Św. Mikołaja, również podpaliły tak bliski nam Brochów” 1 tak więc łatwo mogło się zdarzyć, że w ich pochodzie nawiedzili też naszą wieś i dopiero wtedy, gdy zostawiły z niej razem z kościołem popiół, zarządzili swój odwrót do Strzelina. Obecna gotycka świątynia pochodzi z połowy XV wieku. Nie można również dać odpowiedzi kto zbudował nasz kościół. Co prawda ksiądz Orpyschewsky z stąd w roku 1572 na starej kartce pergaminowej znalazł wiadomość i naniósł ją w rejestrach decemów, że założycielem i budowniczym tegoż kościoła byli dziedzice i szlachcice na Althof koło Eckersdorf (Stary Dwór koło Biestrzykowa). Z trudem można przyjąć, że tamci szlachcice jako posiadacze nieznaczącej własności ziemskiej, jeśli chodzi o wielkość i zakres nie mogliby ponieść przecież w każdym razie bardzo wysokich kosztów budowy tak wspaniałego kościoła, jakim jest nasz kościół. O wiele bliższe prawdy jest przypuszczenie. że chyba proboszcz katedralny i jako właściciel

ziemski Ołtaszyna i patron kościoła wybudował także tenże kościół na nowo – trochę przy konkurencji gminy kościelnej, przy czym panowie ze Starego Dworu mogli się odznaczyć szczególnie dużymi wkładami. Według sprawozdania wizytacyjnego z 1579 r. dowiadujemy się, że nasz kościół został poświęcony i konsekrowany 17 maja 1450 r. przez biskupa Bernarda sufragana wrocławskiego². Jak wynika z umieszczonej wzmianki z protokołu powizytacyjnego z 1579 r. kościół parafialny in villa Oltaschin poświęcony był Wszchemocnemu Bogu, Wniebowzięciu Najświętszej Maryi Pannie i Św. Tomaszowi z Canterbury. Od 1345 – 1810 Ołtaszyn należał do probosz-

cza katedralnego we Wrocławiu. Ponadto dowiadujemy się, że kościół był pokryty dachówką mniszka i miał drewniany pomalowany strop. W 1579 r. tutejszy kościół posiadał 5 ołtarzy, w 1651 r. już tylko 4. W 1646 r. spaliła się wieża, której odbudowa została ukończona w 1648 r. Natomiast w roku 1798 nastąpiło uszkodzenie stropu i dachu kościoła. Według planów rządowego inspektora budowlanego Bergmana została dokonana przebudowa naszej świątyni w duchu akademickiego gotyku. Kościół otrzymał nową konstrukcję dachową, zasklepiony sklepieniem z żebrami przekątnymi. Zakończenie trójkąta ściany szczytowej fialami i nowym ukształtowaniem szczytu wieży, przy czym wieża została podwyższona w ośmiokątną antresolę. Odnowiono również okna maswerkowe (laskowane). W następującym czasie zostało zmienione wyposażenie kościoła na pseudogotyckie W 1887 r. dokonano renowacji wnętrza kościoła. Kościół został na nowo otynkowany i pomalowany. W 1908 r. przebito zewnętrzne dojście do zakrystii, zaś latach 1936 – 1937 przeprowadzono kolejny remont kościoła, naprawiono dach i wieżę oraz odmalowano wnętrze kościoła i wybudowano nowy piec w piwnicy. Z końcem II wojny światowej kościół uległ zniszczeniom w ok. 50 % Zniszczenia były usuwane sukcesywnie przez szereg lat w ramach posiadanych środków przez parafię.

ZGROMADZENIA ZAKONNE MĘSKIE NA TERENIE PARAFII:

Zgromadzenie Najświętszych Serc Jezusa i Maryi (Sercanie)

Zgromadzenie Najświętszych Serc Jezusa i Maryi oraz Wieczystej Adoracji Najświętszego Sakramentu Ołtarza zostało założone w 1800 r. przez o. Piotra Marię Józefa Coudrina Zatwierdzone przez papieża Piusa VII w listopadzie 1817 r W Polsce działają od 1939 r. i po wojnie od 1946 r Charyzmatem tego Zgromadzenia jest krzewienie nabożeństwa do Najświętszych Serc Jezusa i Maryi oraz odtwarzanie czterech okresów życia Pana Jezusa: lat dziecięcych przez wychowanie dzieci i młodzieży, życia publicznego przez misje krajowe, zagraniczne i rekolekcje oraz męki przez ducha umartwienia.

W 1979 r. sercanie kupili dom we Wrocławiu- Wojszycach przy ul Snopkowej nr 5, który rozbudowali dla celów formacji zakonnej. Aktualnie jest siedzibą prowincji i Wyższego Seminarium Duchownego tegoż Zgromadzenia Od czasu założenia Zgromadzenia wydało wielu kapłanów Alumni rozpoczęli studia filozoficzno- teologiczne we Wrocławiu na Papieskim Fakultecie Teologicznym. Aktualnie Zgromadzenie należy do parafii Wrocław Wojszyce.

ZGROMADZENIA ZAKONNE ŻEŃSKIE:

zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety (Siostry Elżbietanki)

zgromadzenie Sióstr św Elżbiety zostało założone 27 09 1842 r. przez Klarę Wolff, Matyldę Merkert, sługę Bożą Marię Markert i Franciszkę Werner Zatwierdzone przez itolicę Apostolską w styczniu 1887 r. Charyzmatem tego Zgromadzenia jest życie według rad ewangelicznych i służba Bogu w osobach ubogich, chorych, starszych, zgod-

lie ze słowami: „Wszystko, co uczyniliście jednemu i tych braci moich najmniejszych, mnieście uczynili” (Mt 25,40)

Z końcem XIX wieku za zgodą ordynariusza wrocławskiego ks. kardynała Jerzego Koppa i dzięki przychylności proboszcza ołtaszyńskiego ks. dr Jana Soffhera znalazły życzliwe przyjęcie siostry ze Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek. Tutejszy proboszcz podarował część gruntów parafialnych dla tego Zgromadzenie pod budowę domu zakonnego. Od strony północnej cmentarza przykościelnego został zbudowany budynek klasztoru S.S. Elżbietanek pochodzący w obecnym kształcie z 1898 r. Z chwilą powstania klasztoru siostry tego Zgromadzenia prowadzą ambulatorium, a od 1908 r. w trosce o dobre wychowanie dzieci prowadzą przedszkole. Od początku swego istnienia klasztor posiada kaplicę klasztorną. Od początku swego istnienia, klasztor zamieszkiwany był przeważnie przez 4 siostry. W 1945 r. przybywają polskie siostry z Górnego Śląska. W dniu 3 czerwca 1947 r. klasztor opuszczają 4 siostry Elżbietanki – Niemki, wyjeżdżają do Niemiec. Pozostałe siostry aktywnie uczestniczą w życiu parafii. Idą z pomocą w nauczaniu religii jak również pomagają w kościele jako zakrystianki. Po zniszczeniach wojennych kościoła parafialnego w Ołtaszynie, siostry Elżbietanki udostępniają kaplicę klasztorną dla sprawowania mszy św. dla wiernych. W latach 50-tych jest prowadzona akcja przeciw zakonowi. W dniu 7 sierpnia 1954 r. siostry Elżbietanki wysiedlone zostają do klasztoru w Kobylinie koło Rawicza. Zmiana sytuacji politycznej – w dniu 1 grudnia 1956 r. powracają do parafii S.S. Elżbietanki., obejmują swój dom, gdzie urządzono „Ośrodek Zdrowia”. Siostry podejmują pracę w kościele i w „Przychodni Zdrowia”. W dniu 4 lutego 1981 r. w tutejsze Zgromadzenie uczciło jubileusz 750 lecia śmierci swej patronki św. Elżbiety. Wierni parafii ołtaszyńskiej swoim uczestnictwem w Mszy św. celebrowanej przez ks. biskupa dr Wincentego Urbana podkreślili i zaakcentowali ten swoisty akt uczczenia ludzi świętych, zwłaszcza św. Elżbietę, której jubileusz był obchodzony. Zgromadzenie S.S. Elżbietanek zamieszkuje dom przy ul. Pszczelarskiej Nr 5 we Wrocławiu Ołtaszynie.

Zgromadzenie Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej (Siostry' Pasterki)

Zgromadzenie Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej zostało założone w grudniu 1894 r. w Poznaniu i zatwierdzone przez bpa Edwarda Likowskiego w 1909 r., a przez Stolicę Apostolską w maju 1967 r. Założycielem tego Zgromadzenia była bł. Maria Karłowska.

Prawdopodobnie z końcem XIX wieku Zgromadzenie Sióstr od Opatrzności Bożej z klasztoru z Świętej Katarzyny objęło w zarząd majątek ziemski we Wrocławiu Wojszycach przy obecnej ulicy Klasztornej Na obszarze ok. 70 ha. siostry Pasterki oddawały się pracy na roli i w ogrodzie owocowym. Na gospodarzonym terenie Zgromadzenie wybudowało z czerwonej cegły dom mieszkalny z kaplicą oraz zabudowania gospodarcze. Do 1947 r. na terenie majątku pracują trzy siostry Niemki. Z udzielonych informacji od pionierów Wojszyc dowiadujemy się, że pochówek sióstr tego Zgromadzenia odbywał się na terenie zabudowań klasztornych nieopodal krzyża. Zostały tam pochowane trzy siostry. Po wyjeździe sióstr do Niemiec majątek przechodzi w zarząd Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia”

Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia

Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia zostało założone w listopadzie 1862 r. Założycielem tego Zgromadzenia była Teresa Ewa z Sułkowskich hr. Potocka, a

współzałożycielem bł. Faustyna Kowalska. Charyzmatem w/ w Zgromadzenia jest ratowanie zagubionych dusz przez współpracę ze zbawczym miłosierdziem.

W 1947 r. na teren majątku ziemskiego w Wojszycach przybyły siostry ze Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia, które podjęły pracę na rozległym terenie. W 1950 r. z ramienia kościoła zarządcą i kapelanem sióstr zostaje ks. Jarosław Hrebenuk. Jesienią 1953 r. majątek opuściły siostry ze Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. Majątek został przejęty przez Kurie Arcybiskupią dla Seminarium Duchownego we Wrocławiu.

Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo (Siostry Szarytki)

Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a' Paulo, zwane popularnie siostrami miłosierdzia, szarytkami lub wincentkami zostało założone w listopadzie 1633 r. Założycielem był św. Wincenty a' Paulo W Polsce ten zakon istnieje od 1652 r. Charyzmatem tego Zgromadzenia jest służba Chrystusowi w ubogich w szpitalach, domach opieki, zakładach opiekuńczych i specjalnych ośrodkach wychowawczych, a także nauka religii w szkole i praca charytatywna na terenie parafii.

Z chwilą przejęcia majątku ziemskiego we Wrocławiu Wojszycach w 1953 r. przez Kurię Arcybiskupią we Wrocławiu dla Seminarium Duchownego ustanowiono nowego zarządcę w osobie ks. Bogumiła Zawadyla wikariusza parafii ołtaszyńskiej, a do pracy sprowadzono trzy siostry ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św Wincentego a Paulo. Od tej pory w majątku pracują również klerycy Seminarium Duchownego. W styczniu 1954 r. nowym zarządcą majątku zostaje mianowany ks. Jan Miętki wikariusz parafii ołtaszyńskiej, który okazał się wspaniałym gospodarzem tego gospodarstwa. 5 sierpnia 1955 r. nowym zarządcą został ks Zdzisław Kiwacz, który był zarazem ostatnim duchownym zarządcą tego majątku do grudnia 1956 r Po odwołaniu duchownego zarządcy, majątek przechodzi w ręce państwowe i zarządcą staje się osoba cywilna W omawianym czasie, wielu wiernych parafii ołtaszyńskiej zamieszkałych w Wojszycach korzystało z posług religijnych w kaplicy klasztornej. W grudniu 1956 r. pracujące tu siostry zostają odwołane do macierzystego domu zakonnego we Wrocławiu

Wyposażenie kościoła parafialnego w Ołtaszynie

Ołtarz główny. Zbudowany w 1867 r. w pseudogotyckim stylu. Godne uwagi 3 późnogotyckie figury rzeźbione (z odnowionymi koronami): XV' wieczna figura Matki Bożej z Dzieciątkiem, wys. 1,58 m, z tego okresu figury św. Katarzyny i św Barbary. Figury wykonane z drzewa lipowego, pomalowane, pochodzą z dawnego ołtarza rzeźbionego. W predelli 6 figur apostołów, mianowicie Piotra, Andrzeja i Jana na prawej i Pawła, obydwu Jakubów po lewej stronie tabernakulum. Poświęcenia ołtarza dokonał ks. kanonik Peschke dziekan katedralny w dniu 18 sierpnia 1867 r.

Wszystkie prace przy tym ołtarzu wykonała firma Gerhardt z Wrocławia za 800 Thlr.

Tabernakulum ścienne. XV wieczne z jego ozdobami konsolami, baldachimem i fiakami (ozdobnymi małymi wieżyczkami) i tym podobnymi z kamienia i ozdobnymi drzwiczkami Drzwiczki do tabernakulum wys 0,27 m, szer 0,47 m. ukośnie skrzyżowane, kute w żelazie pręty czterokanciaste a pomiędzy nimi umiejscowionymi rozetami.

Ołtarz boczny północny. Zbudowany w 1870 r. przez C Buhla z Wrocławia i poświęcony 22 stycznia 1871 r. przez kanonika dr Kunzera. Górna kondygnacja tegoż ołtarza przedstawia umierającego Jezusa na Krzyżu (1870) i obok niego Maria również z 1870 r. i Jan, wys. 0,92 m, lipa na nowo pomalowana (początek XVI w). W niszach bocznych św. Apollonia i św. Agnieszka, wys. 0,89 m. Lipa nowo pomalowana. Początek XVI wieku. Podarowane przez duchownego radcę Knoblicha Korony nowe.

Dolna kondygnacja (predella) – Wieczera (Coena) praca wykonana z jednego kawałka drewna wys. 0,45 m, szer. 1,22 m. Lipa na nowo kryta. Ok 1500 r a na tym chronogram: „CUM DILEXISSET SUOS, IN FINEM DILEXIT EOS” Joaa 13,1 („aż do ostatniej chwili swojego życia, aż do całkowitego daru z siebie” w wieczniku i na Golgocie.) i drugi: „HOC EST CORPUS MEUM, HIC EST SANGUIS MEUS” Marc. 14,22.24 A gdy jedli, wziął Chleb i odmówił błogosławieństwo, połamał i dał im mówiąc („Bierzcie to jest Ciało moje”, „To jest Krew przymierza”). W portaliku na stole ołtarza są zamknięte relikwie świętych męczenników Benedykta i Fidelisa. Koszt ołtarza opiewał na kwotę 350 Thlr.

Ołtarz boczny południowy. Sporządzony w 1871 r przez Buhla i poświęcony przez ówczesnego kanonika honorowego i proboszcza parafii NMP na Piasku dr Wicka w dniu 18 maja 1871 r. Ołtarz w górnej kondygnacji zawiera on szczególną grupę, przedstawienie Wniebowstąpienia (ok 1500 r), a w bocznych niszach święte księżne św. Elżbieta i św. Jadwiga, wys. 0,88 m Lipa spłaszczona na nowo pomalowana.

Trzecia część XVIII woeku. Korona uzupełniona. W dolnej części pieta, wys. 0,58 m.

Lipa nowo pomalowana Bolesna Matka Boska.(Maria z poziomo, prawie w profilu położonym martwym Chrystusem, odchylenia: lewą ręką Maria trzyma rożek chusteczki) {podobna do Piety we Wrocławskim kościele NMP na Piasku } i pochyla trochę mniej głowę. Przypisywana przez Ericha Wiese tak zwanemu mistrzowi Dumlose i jego współpracownikom .

Figury na filarach przy ołtarzach bocznych. Dwóch świętych biskupów. Wys. 0,95 m Lipa na nowo pomalowana. Jedna figura: św Marcin z żebrakiem Z wcześniejszego ołtarza bocznego. Pierwsza ćwiartka 18 w.

Organy 1874 r. wykonane przez wrocławskiego organmistrza Edwarda Horna Prospekt Buhla Na przedniej ścianie bogato złożony prospekt. W środkowym rzędzie piszczałek prospektu został naniesiony chronogram: „LAUDATE DEUM IN CHORDIS ET ORGANO LAUDATE EUM IN CYMBALIS BENESONATIBUS” Ps. 150 i pokazuje on w czerwonych obramowanych złotem literach rok ich wybudowania, 1874. Poświęcenia nowych organów dokonał w święto Wniebowzięcia NMP ks dr Jan Soffher proboszcz ołtaszyński w asyście swego brata ks Franciszka Soffhera z Jordanowa i wikarego ks. Augustyna Wende

Chrzcielnica

1. Dawna chrzcielnica W południowo wschodnim kącie hali wieży. Zachowana tylko ośmiokątna misa. Wys 0 45 m., średnica ok. 0.90 m. Granit. Ok. 1450 r Dawne podpory chrzcielnicy Odstawione w wieży.

2. Aktualna chrzcielnica. Wykonana z kamienia przez mistrza kamieniarskiego i rzeźbiarza Paula Kafinera. Wys. 1.68 m. Lipa, wcześniej kolorowo ujęta Na ośmiokątnym cokole stoi anioł, który podpira ośmiokątną, ozdobioną rzeźbionymi kwiatami misę. Pokrywa z 3 wolutami z taśmy i akantusa. Ukoronowana grupa chrztu Chrystusa na podporze chrzcielnicy zrobionej w 1874 r przez Buhla Praca o wysokiej jakości ok. 1720. Czara chrzcielna Średnica 0 50 m., głębokość 0.16 m Miedź cy-

nowana Pokrywa z pierścieniem miedzianym. Czy należy do starej chrzcielnicy 0 (1666 r. jest tam wymieniona czara chrzcielna z miedzi) Koszt chrzcielnicy opiewały na 115 1/2 Thlr.

Obrazy w prezbiterium Św. Tomasz z Canterbury Wys 1.69 m, szer 1,27 m Olej a. Lwd. Święty w całej figurze i ornacie biskupim, wskazujący na scenę zamordowania Sygnowany: 1715 r. pinxit 1. EybelwiGer W starej, na białe i na złoto ujętej ramie z rzeźbieniem akantowym. Pochodzi z jednego z wymienionych w 1723 r. ołtarzy bocznych.

Getthsemane Jezus w Ogrójcu Wys. 1,69 m, szer. 1,27 m. Olej Strach przed śmiercią Chrystusa na górze Oliwnej. W starej, na białe i złoto ujętej ramie z rzeźbieniem akantowym. Niesygnowany Również pochodzi z jednego z byłych ołtarzy.

Sw. Jadwiga. Wys. 1,68 m, szer. 1,41 m Olej a. Lwd. Święta przed tłem krajobrazowym z klasztorem w Trzebnicy i Trzebnickimi górami. Bardzo uszkodzony Początek 18 wieku.

Madonna – Murille Olej/ płótno, barok 1 połowa XVII w W prostokątnej złoczonej ramie, rokoko, połowa XVIII w.

14 stacji. Droga Krzyżowa. Współczesne.

Ponadto kościół był wyposażony w nieistniejące dziś obrazy.

Obraz Marii. Na parafii. Wys. 0,97 m, szer. 0,77 m. Olej (a. Lwd). Przedstawienie przywołań Marii Z herbem ofiarodawcy, powołanie się na: Anna, z domu Salesken Floriciu (?) 1626. W ramach ze złoczonymi rzeźbami Rocaille i nakładką z połowy 18 w

Św. Paweł i św. Wawrzyniec. Dwa obrazy wys 1,23 m., szer. 0,98 m. Olej (a Lwd). Portrety do kolan Szerokie prowadzenie pędzla Koniec 17 w.

Matka Boska Bolesna W parafii. Wys. 1,04 m, szer. 0,73 m. Olej (a Lwd.) Przed górą Kalwarią Maria z 7 mieczami w piersi; po jej lewej., na kolanach, płaczący anioł, trzymający 3 gwoździe z krzyża. Ciało Chrystusa leży patrząc z przodu na łonie Marii Bardzo uszkodzony Warte zauważenia malarstwo, prawdopodobnie z Eibelwieser Ok 1715 r.

Św. Jakub d. Ae. I św. Juda Tadeusz. Obraz na podłodze parafii. Wys. 1,30 m., szer. 1,50 m.. Olej. (a. Lwd.) Przed tłem krajobrazowym Jakub z laską pielgrzyma, obok Juda Tadeusz; W tle zamordowanie Judy Tadeusza. Bardzo uszkodzony. I ćwiartka 18 wieku.

Wyszydzanie Chrystusa. W parafii. Wys. 1,01 m., szer. 0,78 m. Olej a Lwd. Zastosowanie średniowiecznego schematu kompozycji. Oryginalne przedstawienie. I połowa 18 w.

Wymienione obrazy nie istnieją. Uległy całkowitemu zniszczeniu z uwagi na brak zabezpieczenia i konserwacji.

Św. Józef. Wys. 1,05 m, szer. 0,80 m. Olej a Lwd. Szorstkie malarstwo. I połowa 18 wieku Zaginał podczas remontu kościoła za rządów ks proboszcza B. Owczarza.

Ostatnia Wieczerza. Wys. 1.21 m., szer. 0,98 m Olej a I.wd. W ramach empire. 18 w. Przeszyty pociskiem pod czas II wojny światowej. Zaginał podczas remontu kościoła jw.

Fotel i klęcznik Drewno rzeźbione polichromowany, barok, ok XVIII w.

Stalle Drewno lakierowane, barok, ok. XVII w. 2 sztuki. Aktualnie przy prospekcie organowym.

Krucyfiks. Drewno lakierowane, barok, ok. XVIII w.

Lichtarz paschalny Mosiądz, barok, ok. XVIII w.

Dzwony

W przeszłości wieża kościoła była wyposażona w trzy dzwony;

z których duży* został odlany za archiprezbitera Andersa, średni za księdza Schuppe (1648) i mały za księdza Majunke (1787). Omówimy kaitu z tych dzwonów dokładniej

Duży dzwon Wys. 0.72 m.. średnica 0,98 m Brąz Dzwon pokazuje na jednej stronie Jezusa na krzyżu i pod spodem powiedzenie:

SoriiMi yocis meae dama ad Dominum. et enaudiet te** a na innej stronie na górze na krawędzi litery A. m. D. G., na dole godła fiskalne z dzikimi mężczyznami i napis Sub Ptronatu Fisci Regi i, sub Parocho Carolo Anders, et Collegii Fcclesiastici membris Mart i no Karbstein. et Antoniu Kuhn me fecit Klagemenn MDCCXLII. Podarowany przez księdza Karola Andersa, odlany przez Klagemanna w 1842 r. Zachował się jako jedyny dzwon z tamtego okresu.

Średni dzwon. Zawierał na jednej stronie obraz Matki Bożej i nad nim słowa: „Sancta Maria sonat, Cuncta fanstasmata fugat” na innej stronie napis „Martinus Schupp- pius Vicar. Laborans. Senior, hie Oltaschinae Parochus. i pod spodem godło, prawdopodobnie księdza Schuppe, i między tymi godłami i obrazem Matki Bożej jesz- cze notatka z odlewania dzwonu; Sebastian Gotze odlał mnie 1648.

Trzeci mały dzwon. Pokazywał nam po jednej stronie obraz św Jana Chrzciciela i obok słowa: „Ob tenucm rimam viginti muta per annos Nunc iterum populos ad sacra verba voco” na innej stronie napis: Franciscus Majunke, ksiądz, Joannes Kuchu, ojciec. Augustinus Kuchu, Joannes Kuchu – synowie a na górze znów na krawędzi notatka: Johann George Krieger odlał mnie we Wrocławiu w r. 1787.

Podczas ostatniej wojny dwa powyższe dzwony średni i mały zostały zabrane Został tylko duży. Do 1953 r. kościół był w posiadaniu jednego dzwonu W tym roku został przyznany przez Kurie Arcybiskupią duży dzwon z wioski Wilczów parafii Żórawina ze spalonego kościoła Został on przywieziony przez Pana Franciszka Grenia z ul. Strącz- kowej Po dokonany remoncie wieży dokonano zawieszenia dzwonów w dwóch tu- rach. Na odpust parafialny zawieszono nowo przywieziony dzwon, zaś w październiku

tr. zawieszono drugi dzwon. Poświęcenia nowo zawieszonych dzwonów dokonał ks. kanonik dr Wacław Szetelnicki proboszcz parafii pw. Św. Bonifacego we Wrocławiu w asyście ks. Edwarda Kopcia z Lublina i ks. Jana Smutka proboszcza parafii Bożego Ciała we Wrocławiu.

Nagrobki

W kościele;

Epitafium księdza Walentego Orpischewskyego. Na emporze organowej. Wys. 1.78 m., szer. 0,82 m. Drewno, części architektoniczne pomalowane na nowo Dwuczęściowa budowa. Pilastry ramowe flankują obraz w stosowanych kolorach (oliwkowozielony, szary i szarozółty) Ecce homo z duchownym klęczącym przed słupem, w prawym kącie herb ofiarodawcy (róża z szypulką, powołano się na V.O. (rozporządzenie ?). Na obydwu gzymsach namalowane łacińskie przysłowia. Mała nakładka ze żłobkowanymi pilastrami i trójkątny szczyt jak i łaciński napis. Dnia 24 września zmarł ksiądz Walenty Orpischewsky. Działał on 17 lat w Ołtaszynie. (dziś nie istnieje).

Nagrobek. Na północno zachodniej stronie w nawie środkowej tylko górna część rozpoznawalna; pozostałe przykryte ławkami Szer. 0,91 m. Piaskowiec. Starty pogłę-

Duchowni Ołtaszyna

Rozpoczynam publikowanie od pozycji 34 Ksiedza Józefa Wallek (1936-1947) i przejdę do czasów obecnych potem wrócimy do okresu najwcześniejszego ujętego w zakresie opracowania.

=====

34. Józef Wallek (1936- 1947)

Urodził się 10 października 1899 r. w Królewskiej Hucie (Chorzów), z rodziców ojca Niemca i matki Polki w ówczesnej diecezji wrocławskiej. Studia seminaryjne odbył we Wrocławiu Wyświęcony na kapłana został 14.02.1926 r. we Wrocławiu przez ks kardynała Adolfa Bertrama ordynariusza wrocławskiego Dekretem z dnia 31 07.1926 r. mianowany został wikariuszem parafii św. Jana Chrzciciela w Dietrzychowicach koło Szprotawy. Następnie od 17.02.1927 r. był wikarym w parafii Biała koło Prudnika. Potem od 13 11.1928 r przeniesiony został na wikariat parafii p w. Wniebowzięcia NMP w Mirsku koło Lwówka Śląskiego Skąd w dniu 29.04.1930 r. został powołany w tym charakterze do parafii św. Józefa w Chojnowie. Następnym etapem pracy wikariuszowskiej od 19.03 1931 r była parafia św. Piotra i Pawła w Strzegomiu i ostatni wikariat w parafii św Anny w Ząbkowicach Śląskich. Decyzją metropolity wrocławskiego w dniu 8.09.1936 r. został ustanowiony proboszczem parafii p w Wniebowzięcia NMP w Ołtaszynie. Z większych wydarzeń, jego proboszczowania należy wspomnieć, iż od 26.01.1937 r. zostały dokonane zmiany niektórych nazw miejscowości wchodzących w skład naszej parafii na obco brzmiące, a mianowicie Oltaschin (Ołtaszyn) zmieniono na Herzogshufen; Woischwitz (Wojszycc) na Hoinstein; Wasseijentsch (Komorowice) na Schönwasser; Durrjentsch (Radomierzyce) na RierabergshoC

Wessig (Wysoka) na Bermuhle; Kundsclitz (Kończyce) na Zehnhufen, Karowahne (Karwiany) na Karben. Magnitz (Magnice) na Magning; Gninau (Uikaszowicc) na Gross Grunau; – pozostałe wioski zatrzymały swe dotychczasowe brzmienie min Hartlieb (Partynice); Krietern (Krzyki); Klettendorf (Klccina); Lamsfeld (Lamowice); Bettlern (Bielany Wr.); Schönborn (Żerniki Wr.); Eckersdorf (Biestrzyków), Althosdurr (Suchy Dwór); Lohe (Ślęza) W latach 1936 – 1937 przeprowadził całkowity remont kościoła parafialnego Dokonano remontu dachu, wież), pobielono wnętrze kościoła i wybudowano piec w piwnicy Kościół ogrzewany był suchym ciepłym powietrzem. Pod jego rządami ruszyła budowa nowego kościoła p.w. Trójcy Świętej na Krzykach W dniu 7 listopada 1937 r został położony kamień węgielny pod nową świątynię, która miała służyć dla wiernych z Kleciny, Krzyków i Partynic. Jak wiemy w niedalekiej Klccinie był już wcześniej kościół, ale służył wyłącznie dla gminy ewangelickiej. Nowy kościół czynny był już w 1940 r. i odprawiały się w nim nabożeństwa, lecz wskutek działań wojennych w 1945 r został poważnie uszkodzony i w 1955 r. całkowicie rozebrany. Ks. Waiick widząc zbliżający się front zabiegał o należyte zabezpieczenie wyposażenie kościoła ołtaszyńskiego przede wszystkim zabytkowe figury z

ołtarza głównego jak i niektóre figury z ołtarzy bocznych, które stanowiły bezcenną wartość Sprzeciwił się wszelkim namowom co do sposobu ukrycia wspomnianych figur w piwnicach domu parafialnego, który niezadługo legł w gruzach. Sam postanowił aby figury zostały ukryte w narożnikach wieży kościoła Dzięki temu zamysłowi kościół nie utracił tak cennych dzieł kultury sakralnej, pomimo że wieża została częściowo uszkodzona. Figury zostały nienaruszone. Po wyzwoleniu Ołtaszyna przez 5 armię gwardii wojsk i Frontu Ukraińskiego, które nastąpiło 19 lutego 1945 r stało się gehenną dla tutejszego proboszcza. W Ołtaszynie panoszyło się wojsko rosyjskie stacjonujące w pobliskich koszarach Byli to ludzie o rozluźnionej dyscyplinie i dużej agresywności w stosunku do miejscowej ludności jak również i dla repatriantów ze Wschodu. Ksiądz Wallek był nieustannie szykanowany przez tutejszych frontowców. Często był wzywany na posterunek w koszarach w celu przesłuchań w związku ze spaloną plebanią, przypisując mu celowe podpalenie (po wcześniejszym uszkodzeniu domu parafialnego przez pociski, dom uległ podpaleniu przez Rosjan, którzy będąc pod wpływem upojenia alkoholowego przetrząsali go za żywnością i grabili jego wyposażenie) Przez pewien czas był odsunięty od obowiązków duszpasterskich w parafii i był zmuszany do pasania świń na terenie koszar Te wszelkie zniewagi przyjmował z pokorą i nie uskarżał się. Nową siedzibą Ks Wallka i jego wikariusza stał się dom przy ul. Brauerallee (dziś ul. Uczniowska 18). Powojenne świadectwo tego duchownego należy uznać za wzorowe, gdyż starał się być bardzo wspaniałym ojcem dla ludu tej owczarni. Pomimo słabej polszczyzny starał się zawsze aby przed wiernymi wypaść jak najlepiej. Kazania swoje przygotowywał pisemnie w języku niemieckim, które tłumaczył mu tutejszy dyrektor szkoły pan Stanisław Falarz. W księgach parafialnych uwidocznione jest, że większość posług religijnych dla ludności polskiej sprawował sam W niektórych posługach wspomagany był przez wikariusza Hellmana Dla dzieci przygotowujących się do pierwszej komunii św był surowym i wymagającym egzaminatorem. Ks. Józef Wallek zarządzał parafią ołtaszyńską do końca maja 1947 r. – do czasu objęcia urzędu przez polskiego kapłana. Po zrzeczeniu się parafii wyjechał i osiadł na terytorium Republiki Federalnej Niemiec Przez dalsze swe życie żywo interesował się losami parafii. Utrzymywał kontakty listowne z następcami na stolicy parafii ołtaszyńskiej, jak również z niektórymi wiernymi. Zmarł w 1975 r. na terenie Niemiec.

W okresie swych rządów ksiądz Wallek był wspomagany przez następujących wikarych

ks. Jan Weigt – był już w parafii przed objęciem rządów przez nowego proboszcza od 25 lipca 1936 r. do 21 listopada 1938 r.;

ks. Erhard Hede – od 21 listopada 1938 r do 15 sierpnia 1939 r.;

ks. Franciszek Watzlawik – od 8 września 1939r do 1947 r, jednocześnie od 1941 r był kapelanem wojskowym w pobliskich koszarach, gdzie został rannym.,

i ostatni niemiecki wikary **ks. Bernard Hellmann** od 13 września 1940 r. do marca 1947 r..

Ponadto na terenie parafii ołtaszyńskiej od ok. 1942 r. do czasu wyzwolenia 1945 r. przebywał kapelan wojskowy **o. Petera Buhl** MIC ;

Pierwszym powojennym wikariuszem u boku ks. Wallka był od 1946 r. polski kapłan **ks. Jakub Marszał**, który rezydował w Bielanych Wr i służył jako duszpasterz dla

ludności polskiej w Ołtaszynie, Klecinie i Bielanych Wr. Posługiwał tutejszej ludności

do 1948 r. tj. do czasu mianowania go proboszczem w Borku Strzelińskim. Zob wikariusze.

=====

35. Kazimierz Suhecki (1947 – 1973)

Urodził się 10 października 1915 r w Komarówce, w pow. Buczacz, w woj. tarnopolskim (archid. lwowska). Studia seminaryjne i teologiczne odbył w Lwowie Świątynia kapłańskie przyjął 15 listopada 1942 r. w kościele Seminarium Duchownego we Lwowie z rąk ks. arcybiskupa Bolesława Twardowskiego metropolity lwowskiego obrządku łacińskiego. W latach 1943 – 1945 był wikariuszem parafii w Kopyczyńcach. w dekanacie czortkowskim w archidiecezji lwowskiej Po II wojnie światowej wyjechał na Śląsk. W latach 1945 – 1947 pracował w diecezji katowickiej jako katecheta w parafii Dąbrówka Wielka. 28.04.1947 r. odwiedza swoją rodzinę w Ołtaszynie. Ówczesny proboszcz ks. Józef Wallek i wierni parafii proponują mu by objął parafię Ołtaszyn W dniu 29.04.1947 r. ks Kazimierz Suhecki zgłosił się do Kurii Administracji Apostolskiej Dolnego Śląska i otrzymał dekret nominacyjny na administratora parafii Ołtaszyn podpisany przez ówczesnego administratora apostolskiego ks. infulata dr Karola Milika. Od tego dnia wspólnie z ks. Wallkiem i jego wikariuszem ks Hellmannem w serdecznej zgodzie administruje olbrzymimi połaciami parafii Ołtaszyn W dniu 3 06 tr parafię opuścił ks. Wallek oraz cztery siostry zakonne ze Zgromadzenia SS. Elżbietanek wraz z niemieckimi wiernymi do Niemiec. Od tej chwili ks. Suhecki samodzielnie sprawuje rządy nad całą parafią. 10 06 1947 r. przyznano kościół ewangelicki w Żernikach Wr. katolikom. Natychmiast przystąpił wraz z wiernymi do odnowienia wnętrza kościoła Już [21.06.tr](#) nastąpiło poświęcenie kościoła przez ks Suheckiego i rozpoczęto odprawianie nabożeństw katolickich – co drugą niedzielę odprawiała się tam msza św. Dla miejscowych wiernych. Kościół otrzymał wezwanie Najśłodszego Serca Pana Jezusa i Matki Bożej Różańcowej.10 W dniu 1.09 1947 r. na mocy dekretu ks infulata dr Karola Milika administratora apostolskiego Dolnego Śląska parafia została podzielona na trzy części: Ołtaszyn – Wojszyce – Żerniki – Biestrzyków – Suchy Dwór – Karwiary – Komorowice – Wysoka I i II • objął w zarząd ks Kazimierz Suhecki. Bielany Wr. – Magnice – Lasowa (Słęza) – Lukaszowice – otrzymał ks. Jakub Marszał. Zas Kle-

cinę – Krzyki – Partynice – objął ks. Stefan Zawadzki z diec łuckiej. Jesienią tr. Ks. Suhecki przystąpił do generalnego remontu kościoła w Ołtaszynie – naprawa wieży – dachu – organów oraz wszystkich okien Równocześnie przystąpił do remontu plebani przy ówczesnej ul. Szkolnej 18, gdzie zaprowadzono kancelarię parafialną W styczniu 1948 r. przeprowadzono pierwszy powojenny spis parafian Parafia liczyła 700 rodzin i 2541 wiernych. W okresie wakacyjnym 1948 r. dobiega koniec naprawy wieży. W tym roku zaprowadzono „Niedziele adoracyjne” – założono około 20 róż żywego różańca. Zaczyna dominować kult do Matki Boskiej poprzez nabożeństwa różańcowe Dzięki

ofiarności wiernych zakupiono również parametry kościelne Rok 1949 jest rokiem szczególnym, parafia po raz pierwszy w okresie powojennym przygotowuje się do misji świętych. Głoszą je ojcowie Redemptoryści. 24.09.1949 r. parafia przeżywała również pierwszą po wojnie wizytację kanoniczną parafii, której dokonał JE. k& infułat dr Karol Milik adm. ap. Dolnego Śląska Tak dostojnego gościa witała banderia konna i rowerowa. Ks. infułat Milik udzielił w tym dniu sakramentu bierzmowania. W latach pięćdziesiątych odznaczony został przywilejem Expositorii Canonicalis. 28.06 1951 r.

Poewangelicki kościół w Żernikach Wrocławskich do 1947 r. był filią parafii ewangelickiej św. Salwatora we Wrocławiu. Kościół św. Salwatora był zlokalizowany na (zw\ „Malpini Gaju” tzy dzisiejszej ul Borowskiej – obecny Dworzec PKS-u. w 1945 r. uległ zniszczeniu i ważniejszym czasie /ostał rozebrany.

został instalowany na proboszcza parafii Ołtaszyn – instalacji dokonał ks. dziekan Bilczewski w obecności ks dr Waclawa Szetelnickiego, ks. Edwarda Kopcia i ks. mgr Jana Smutka. Podczas jego dusz pasterzowania Ołtaszyn znalazł się w granicach miasta Wrocławia i od 1 stycznia 1951 r. jest osiedlem włączonym do dzielnicy Krzyki W dowód zasług dla kościoła lokalnego w 1961 r. został obdarzony przywilejem Rokiety i Mantoletu Pełnił również obowiązki wice dziekana dekanatu Wrocław Południe. Za jego rządów kościół ołtaszyński stopniowo nabierał swych blasków, ponieważ był to bardzo trudny etap w powojennej odbudowie życia katolickiego, gdzie panowała bieda, zniszczenie a ponadto w dość rozległej terytorialnie parafii część ludności stanowili miejscowi autochtoni oraz ludność napływowa z różnych stron rubieży Polski (Wołyń, Lwów, Tarnopol, Stanisławów, Kraków oraz tereny Litwy i Białorusi). Na początku tych trudnych lat szli z pomocą naszym duszpasterzom sołtysi z poszczególnych wiosek. Pomimo wielu obowiązków ksiądz Suchecki zawsze był oddany dla swoich wiernych 8 10.1958 r. parafia ołtaszyńska uległa dalszej reorganizacji z miejscowości Żerniki Wr. została utworzona nowa parafia a dotychczasowy kościół poewangelicki stał się kościołem parafialnym. Na pierwszego proboszcza tej parafii został powołany ks. Marian Mościński.” Za jego rządów zostały ponaprawiane szkody wojenne. Zabezpieczono wieżę, założono drugi dzwon . Usunięto pozostałości uszkodzonych fiali, gdyż ich stan zagrażał życiu ludzkiemu jak również zadbano o wygląd podwórca przykościelnego. Był wspaniałym nauczycielem i wzorem dla przyszłych kapłanów. Za jego czasów do kapłaństwa przygotowywało się dwóch tutejszych parafian: Kazimierz Szydełko – mieszkaniec Wojszyc, późniejszy kapłan Zakonu Braci Mniejszych Bernardynów i Janusz Michalak – mieszkaniec Wysoki, późniejszy kapłan diecezjalny. W dniu 9 lipca 1961 r parafia przeżywała pierwszą powojenną prymicję, o. Stanisława Kazimierza Szydełki OFM Bern , która była wielkim przeżyciem dla miejscowych parafian W

1963 r. ks. Suchecki przystąpił do dalszego remontu tutejszego kościoła dokonując częściowego uzupełnienia pokrycia dachowego dachówką mniszka, które było zabezpieczone jedynie blachą Kościół otrzymał wewnątrz ładną polichromię, został także naprawiony stary zegar na wieży kościoła Poświęcenia odnowionego kościoła dokonał arcybiskup wrocławski ks dr Bolesław Kominek. Największym przeżyciem dla parafii było nawiedzenie kopii obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w dniach 15/16 sierpnia

1964 r. Na powyższą uroczystość zostały zbudowane dwa piękne ołtarze Jeden na istniejącym ołtarzu głównym i drugi na podwórku kościelnym (polowy). Do tej uroczystości parafia przygotowywała się dość należycie Odbyły się misje głoszone przez księży z Towarzystwa Boskiego Zbawiciela (O. Salwatorianie) z Trzebnicy o, Wawrzyńca

ży z Towarzystwa Boskiego Zbawiciela (O. Salwatorianie) z Trzebnicy o. Wawrzyńca Bochenka i o. Januarego Leszka Duplewicz. Te misje miały w sobie coś nadzwyczajnego. Jak nigdy dotąd parafia ożyła. Świadectwem tego są zawarte związki małżeńskie osób żyjących dotychczas wyłącznie na kontrakcie cywilnym, ochrzczone dzieci, niezli-

czona ilość rozdanych komunii św., jak również większe odrodzone uczestnictwo w sprawowanych mszach św. Tak cudowną i nadzwyczaj niespotykaną uroczystość Na-

" Ks. mgr Marian Mosciński. Urodził się 2.08.1912 r. we Lwowie. Wyświęcony na kapłana został 29.06.1935 r. we Lwowie. W czasie wojny na terenie Taniopolsszczyzny prowadził tajne nauczanie, zorganizowany kolportaż prasy podziemnej, po/niej był kapelanem i dziekanem I armii Wojska Polskiego. Otrzymał odznaczenia: Krzyż Grunwaldu, srebrny Krzyż Zasługi. W latach 1958-1960 proboszcz parafii Żrniki Wrocławskie. Następnie proboszcz w Krzeszowie. Od 1978 r aż do swej śmierci proboszcz parafii w Zawidowie z siedziba w Zbytowcj Jako rzutki organizator włożył wiele pracy i kosztów w remonty kościołów w powierzonych mu placówkach Żrniki Wrocławskie. Krzeszów, gdzie są wspaniałe zabytki w tamtejszych kościołach, a szczególnie w Nowej Rudzie i Wadochowicach. Zmarł 18.07 1980 r. w Zbytowcj.

wiedzenia jak również i Odpustową naszej parafii odbyła się w pogodnym nastroju przy dużym udziale rzeszy wiernych i duchowieństwa. Sumę odpustową koncelebrowaną odprawił JE. Ks. biskup Wincenty Urban sufragan wrocławski, częsty gość tutejszej parafii Pomimo wielu zakazom ze strony władz administracyjnych uroczystości odbyły się bez konfliktowo. Z inicjatywy ks. Proboszcza ok. 1964 r. został powołany czterogłosowy chór pod dyrekcją pana Ryszarda Repskiego, któremu udało się przetrwać do ok. 1967 r. Jego występy wzbogacały nastrój modlitewny dla chwały Bożej. 15 listopada 1967 r. parafia świętowała 25 lecie kapłaństwa Księdza kanonika Kazimierza Suheckiego Ten srebrny jubileusz kapłaństwa był nie tylko jubileuszem samego kapłana, lecz jubileuszem całej parafii Chcąc w jakimś stopniu wyrazić wdzięczność za tak piękny jubileusz kapłaństwa parafianie podarowali jubilatowi przenośny ołtarz soborowy z dedykacją 25 lecia kapłaństwa (wykonany w warsztacie p. Adama Witczaka z Ołtaszyna), jak również kielich i szaty liturgiczne Powyższą uroczystość zaszczylił swą obecnością kolega kui sowy jubilata, znany parafianom z wcześniejszych częstych odwiedzin w naszej parafii JE, Ks. biskup dr Ignacy Tokarczuk ordynariusz przemyski (późniejszy pierwszy arcybiskup metropolita przemyski), który wygłosił promienną homilię Należy tu również wspomnieć o tym, że ołtaszyński Proboszcz w okresie sprawowania swych rządów udzielał w tajemnicy przed władzami sakramentu chrztu dzieci pochodzących z rodzin wojskowych czasowo przebywających i zamieszkałych na terenie koszar Wojsk Radzieckich (były to rodziny katolickie z Ukrainy i innych Republik byłego ZSRR, gdzie odczuwalny był brak kapłana) W 1970 r. Ks. Suhecki zapadł poważnie na zdrowiu, dokuczała mu cukrzyca i choroba Bergera. Po amputacji jednej nogi i po długiej rekonwalescencji powrócił jeszcze na jakiś czas do obowiązków duszpasterskich. Pomimo tych trudności starał się nie okazywać wewnętrznego bólu. Był zawsze pogodnego usposobienia. Dom jego odznaczał się gościnnością, stąd wielu hierarchów i kapłanów z byłej archidiecezji lwowskiej i diecezji przemyskiej chętnie go odwiedzało:.. Dążył, aby w parafii były zawsze dobrze zorganizowane misje św. jak również należycie przeprowadzone rekolekcje wielkopostne, które miałyby ułatwiać dalszą egzystencję wiernych torując im drogę do pojednania się z Bogiem. Wr okresie choroby Proboszcza parafia była wspomagana przez księży Salwatorianów z Obornik Śląskich i Trzebnicy Z początkiem 1973 r. większą ilość obowiązków przekazał w ręce wikariusza ks Mariana Boczka Zmarł 17 października 1973 r. we Wrocławiu Pochowany został na podwórku kościelnym w miejscu, w którym wcześniej witał kopię cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej Uroczystością pogrzebowym przewodniczył J.E. ks. biskup Wincenty Urban sufragan wrocławski.

Za księdza kanonika Suheckiego parafia miała następujących wikarych:

ks. Jarosław Hrebeniuk (1950 – 1953) – kapelan w Wojszycach i duszpasterz w Żemikach Wrocławskich.

ks. Bogumił Zawadył (1953 – 1954)

ks. Jan Mienlki (1954- 1955)

Od 1956 r. parafia ma stałych wikariuszy w osobach:

– M. in. Ks. dr Ignacy Tokarczuk, późniejszy biskup ordynariusz i metropolita przemyski; ks. bp dr Stanisław Jakiel sufragan przemyski; ks. dr Wincenty Urban późniejszy sufragan wrocławski; ks. mgr Stanisław Flen-drich z Krakowa; ks. Jan Smutek z Wrocławia, ks. Bronisław Biliński z diecezji opolskiej; ks. dr Edward Ko-peć z KUL; ks. dr Stanisław Turkowski; ks. dr Zygmunt Barmiński.

ks. Zdzisław Kiwacz od 31 grudnia 1956 r. do 15 lipca 1958 r.;

ks. Zygmunt Łapot od 15 lipca 1958 r. do 15 lipca 1960 r.,

ks. Stanisław Sokolowski od 1 sierpnia 1960 r. do 31 lipca 1965 r.;

ks. Stanisław Kusy od 1 sierpnia do 31 sierpnia 1965 r.;

ks. Ryszard Bogusz od 1 września do 30 września 1965 r.;

ks. Antoni Aleksander Soroka od 1 października 1965 r. do 30 czerwca 1966 r.;

ks. Jan Grabiński od 1 lipca 1966 r. do 31 października 1967 r.;

ks. Janusz Kęska od listopada 1967 r. do marca 1968 r.;

ks. Jan Jankowski od marca 1968 r. do sierpnia 1968 r.;

ks. Władysław Ozimek od września 1968 r. do 30 czerwca 1971 r.;

i ostatni wikariusz u boku ks. Suheckiego **ks. Marian Boczek** od lipca 1971 r. do li-stopada 1973 r., który był jednocześnie administratorem parafii do czasu objęcia parafii przez nowego proboszcza Zob. wikariusze.

Funkcje organisty za jego rządów pełnili ; 1946-1955 p. Józef Kalitan – tenor w Polskim Radio; 1955-1956 p. Tadeusz Borecki i 1956-1976 p. Antoni Borecki.

36. Prałat Bronisław Owczarz (1973 – 1991)

Urodził się 8 października 1928 r. w miejscowości Kozy, w ówczesnym powiecie bielskim (archid. krakowska). Studia seminaryjne odbył we Wrocławiu. Świecenia kapłańskie otrzymał 27.05.1956 r. we Wrocławiu z rąk ks. biskupa Zygmunta Choromańskiego sufragana warszawskiego i sekretarza Episkopatu Polski. W latach 1956 – 1958 pracował jako wikariusz w parafii p.w. św. Elżbiety we Wrocławiu. Jego energia była zauważalna u władz duchownych, gdyż już po dwóch latach pracy wikariuszowskiej został mianowany administratorem parafii p.w. św. Piotra i Pawła w Twardocicach z siedzibą w Proboszczowie. Tu już zostawia owoce swej pracy: odbudował w tejże miejscowości świątynię z ruin przywracając ją do stanu używalności i pięknego wyglądu. Ks. Owczarz zaliczany jest do zasłużonych kapłanów archidiecezji wrocławskiej. Albowiem przy skromnych możliwościach materialnych, dzięki wytrwałości i zapałowi zdołał uratować cenny zabytek architektury sakralnej. W pracy duszpasterskiej na czoło wszystkich poczynań wysuwał katechizację dzieci i młodzieży i pozostawił ją na dobrym poziomie. W 1965 r. został odznaczony przywilejem Expositorii Canonicalis. W latach 1968 – 1973 przyszło mu pracować w parafii p.w. św. Jana Chrzciciela w Leśnej. I na tym probostwie pozostawił ślady swej ciężkiej pracy. Przełożeni widząc to jego ogromne zaangażowanie i dar w wykonywaniu tak ciężkiej pracy, powierzają mu coraz to cięższe dźwiganie znoju kolejnych prac budowlanych. Wiedząc, że i tym razem ich nie zawiedzie i że sprosta tym zadaniom. Równocześnie pełni obowiązki wicedziekana dekanatu Lubań Śląski. Następnym etapem jego pracy staje się parafia p.w. Wniebowzięcia NMP we Wrocławiu Ołtaszynie, którą zarządza od listopada 1973 r. Podobnie i tu na niwie ołtaszyńskiej przyszło mu prowadzić prace budowlane. W latach 1974 – 1976 tuż po przybyciu do parafii rozpoczął starania o uzyskanie zgody na budowę nowego domu parafialnego. Dom stanął w miejscu gdzie niegdyś stał stary dom parafialny zniszczony wskutek działań wojennych. Dzięki ofiarności parafian przeprowadził gruntowny remont kościoła, dokonał wymiany posadzki, zadbał o należyte ogrzewanie kościoła jak również odnowienia ścian i położenia boazerii na ścianach dotkniętych

wilgocią. Udało mu się sprawić piękne witraże o tematyce maryjnej we wszystkich oknach kościoła a także nowy ołtarz soborowy i nową balustradę. Przebudował na cele religijne oborę w Karwanach, która służy dziś ludowi jako kaplica p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego. Miał zaszczyt witać na terenie własnej parafii na hipodromie partynickim Ojca Św. Jana Pawła 2 w dniu 2.06.1983 r. Budowniczy kościoła parafialnego we Wrocławiu Wojszycach p.w. Najświętszego Zbawiciela, gdzie od 29.06.1991 r. pełni obowiązki proboszcza. W dowód uznania zasług dla kościoła 25.07.1985 r. odznaczony został godnością kapelana honorowego Ojca św. (prałata). Funkcje organisty za jego kadencji pełnili: p. Antoni Borecki do 1976 i p. Aleksander Jacykowski.

U boku ks. prałata wikariuszami byli:

ks. Mikołaj Wojtas od listopada 1973 r do marca 1974 r.;

ks. Stanisław Piskorski od maja 1974 r. do czerwca 1975 r. – rezydent;

ks. Władysław Wichrowicz od lipca 1974 r. do czerwca 1978 r.;

ks. Stanisław Sliwiak od czerwca 1975 r. do czerwca 1977 r.

ks. mgr Mieczysław Jackowiak od czerwca 1977 r. do czerwca 1981 r.;

ks. mgr Stanisław Kucharski od czerwca 1978 r. do czerwca 1983 r.;

ks. mgr Bogdan Wolniewicz od czerwca 1981 r. do 27 czerwca 1988 r.;

ks. mgr Czesław Krochmal od czerwca 1983 r. do 26 czerwca 1989 r.;

ks. mgr Waldemar Kontek od 27 czerwca 1988 r. do 26 czerwca 1989 r.;

ks. mgr Piotr Mianowski od 26 czerwca 1989 r. do 25 czerwca 1990 r.;

ks. mgr Tadeusz Rusnak od 26 czerwca 1989 r. do 20.07.1991 r.;

oraz ostatni wikary ks. mgr Grzegorz Staniewski od 25 czerwca 1990 r. do 25 czerwca 1991 r. Zob. wikariusze

37. Prałat dr Stanisław Dudek (od 1991)

Urodził się 13 stycznia 1940 r. w Zabojkach, w powiecie tarnopolskim (archid. lwowska) Studia seminaryjne odbył w Seminarium Duchownym we Wrocławiu. Wyświęcony na kapłana został 28.06.1964 r. w Lubaniu Śląskim przez ks. biskupa Pawła 1-atuska sufragana wrocławskiego. W latach 1964 – 1965 był wikariuszem parafii św. Jana

Chrzcziciela w Oleśnicy Śląskiej. Następnie odbył studia specjalistyczne z zakresu dogmatyki i eklezjologii na ATK w Warszawie uzyskując tytuł magistra teologii. Po ukończeniu studiów był wikariuszem parafii katedralnej p.w. św. Jana Chrzcziciela we Wrocławiu. W 1973 r. skierowany został na studia doktoranckie na KUL w Lublinie, gdzie zdobył doktorat z teologii. W latach 1974 – 1978 był proboszczem parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Wierzbnej koło Świdnicy. Od 1978 r. jest profesorem w Metropolitalnym Seminarium Duchownym we Wrocławiu. Następnie w latach 1979 – 1981 niósł pomoc duszpasterską w parafii p.w. Ducha Świętego we Wrocławiu Tarnogaju. Następny etap to probostwo parafii św. Henryka (1981 – 1991). Nominację na proboszcza tej parafii otrzymał w okresie trwania stanu wojennego w dniu 18.12.1981 r. Przyszło mu kontynuować dalsze prace budowlane zapoczątkowane przez jego poprzedników. W 1989 r. został odznaczony przywilejem Rokiety i Mantoletu, a 26.10.1990 r. otrzymał godność kapelana honorowego Ojca św. Od 29 czerwca 1991 r. został ustanowiony proboszczem w parafii p.w. Wniebowzięcia NMP we Wrocławiu

Ołtaszynie Jednocześnie pełni obowiązki wykładowcy w Seminarium Duchownym, jest dziekanem dekanatu Wrocław Południe. Już od pierwszych dni pobytu w parafii zainteresował się jej sprawami. Przyszło mu kontynuować dzieło zapoczątkowane przez jego

poprzednika Owoce tej pracy są już widoczne, ale tutejszy proboszcz wciąż widzi nowe zadania, które w przyszłości z pewnością zostaną zrealizowane Za jego rządów odmalowano Kościół, przełożono dach na kościele, zabezpieczono wieżę kościoła, ułożono chodnik wokół kościoła, naprawiono mur okalający kościół Przeprowadzono kapitalny remont zabytkowych organów (prace wykonała firma Czesław Chrobak & Synowie), które zostały poświęcone w 1992 r. przez ks. kardynała Henryka Gulbinowicza metropolitę wrocławskiego. Z końcem 1993 r zapoczątkowano wydawanie gazetki parafialnej „Alleluja”, która cieszy wiernych parafii, że mogą bardziej pogłębiać swą wiarę religijną jak również poznawać jej historię W ostatnich latach parafia przeżyła podniosłe uroczystości: drugie nawiedzenie kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej i Światowy Kongres Eucharystyczny we Wrocławiu Obecnie parafia przygotowuje się do jubileuszu 2000 – lecia chrześcijaństwa, 1000 – lecia istnienia Archidiecezji Wrocławskiej i 550 rocznicy konsekracji naszej świątyni W trosce o życie religijne parafii niosą dużą pomoc tutejsza Rada Parafialna, Żywy Różaniec, Ministranci, Lektorzy. Uwielbianie Boga przez śpiew i muzykę wzbogaca Chór parafialny prowadzony przez dyrygenta Pana prof. Władysława Sobulę i organistę Pana mgr inż. Pawła Zajęca

U boku ks prałata wikariuszami zostali: (zob wikariusze)

ks. lic. Wiesław Ciesielski (1991 – 1993) do 26 czerwca 1993 r.

ks. mgr Janusz Michalewicz od 26 czerwca 1993 r. do 25 czerwca 1996 r,

i obecny wikary ks. mgr Grzegorz Sokołowski (od 25 czerwca 1996 r.)